

Gud som sociologiskt begrepp: Martin Luther

I Stora Katekesen från 1529 definierar Martin Luther vad en gud är. Definitionen gör gud till ett användbart teoretiskt begrepp för motstånd, politik och sociologi:

”Vad betyder det att hava en Gud eller vad är Gud? Svar: en Gud kallas det, som man väntar sig allt gott av och som man i all nöd tager sin tillflykt till.”
(Martin Luther, *Den stora katekesen*, Första delen.)

Med den definitionen blir lönearbete, ägande, egna hem, kärnfamilj, stat och militärmakt de mäktiga gudarna idag. Revolution eller omvändelse behöver i så fall kämpa med att ersätta dessa etablerade gudar med tilliten till en eller flera andra gudar.

Politisk förändring behöver tillit

Revolutionära politiska ordningar, som ickevåld, feminism, socialism och olika religioner, kan alltså inte bara bygga andra ordningar. De behöver dessutom bygga tillit. En tillit som gör att dessa nya ordningar kan ersätta och tränga undan tilliten till etablerade gudar som ägande, lönearbete, stat, kärnfamilj och krigsmakt.

Tvivel blir i en sådan här politisk teori produktivt. Misslyckanden, självkritik och tvivel är nödvändiga för att revolutionära ordningar inte ska stagnera. Tilliten till en annan ordning kräver att den skapar värde. Ett värde som inte bara i teorin är bättre, utan som i praktiken skapar mer omsorg, mer jämlikhet och mer rättvis fördelning av makt och resurser. Revolution är en ständig kamp mellan gudar.

Per Herngren

2014 05 25, version 0.1.1

Referens

Martin Luther, *Den stora katekesen*, 1529, översättning Gustaf Ljunggren,

1931.